

Bruxelles, 7.6.2018
SWD(2018) 309 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

**Orizont Europa
Consultarea părților interesate
Raport de sinteză**

care însoțește documentul

Propuneri de

**REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de
stabilire a normelor sale de participare și de diseminare**

**DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
de instituire a programului specific de punere în aplicare a programului-cadru pentru
cercetare și inovare Orizont Europa**

**REGULAMENT AL CONSILIULUI de instituire a programului pentru cercetare și
formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2021-2025 de
completare a programului-cadru pentru cercetare și inovare „Orizont Europa”**

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 308 final}

Orizont Europa

Consultarea părților interesate

Raport de sinteză

1. INTRODUCERE

Prezentul document¹ sintetizează răspunsurile transmise în cadrul consultării publice privind viitoarele fonduri UE în domeniul investițiilor, cercetării și inovării, IMM-urilor și pieței unice, desfășurată între lunile ianuarie și martie 2018, precum și alte reacții ale părților interesate. Analizele au contribuit la elaborarea propunerii Comisiei privind viitorul program-cadru Orizont Europa, adoptat în iunie 2018.

Scopul consultării părților interesate a fost de a colecta opiniile cetățenilor interesați și ale părților interesate cu privire la conceperea programului Orizont Europa, programul UE pentru cercetare și inovare pentru perioada de după 2020. Pentru a pregăti această acțiune, Comisia a efectuat o trecere în revistă a principalelor părți interesate, inclusiv a organizațiilor și instituțiilor umbrelă din UE active în acest domeniu de politică. Pentru a ține cont de diferitele nevoi de informare, activitățile de consultare au inclus, de asemenea, conferințe ale părților interesate, evenimente, ateliere specifice, grupuri de experți, o consultare publică online, precum și o analiză a documentelor de poziție prezentate Comisiei Europene. Au fost folosite atât metode calitative, cât și metode cantitative pentru a analiza contribuția părților interesate.

2. REZULTATELE CONSULTĂRII PĂRȚILOR INTERESATE

2.1. Consultarea publică privind fondurile UE din domeniile investițiilor, cercetării și inovării, IMM-urilor și pieței unice

Chestionarul a inclus întrebări închise și deschise privind provocările legate de politici, subsidiaritate și valoarea adăugată a UE, obiectivele programelor și obstacolele din calea îndeplinirii acestora, posibilitățile de simplificare și sinergiile între programe. Părțile interesate au putut, de asemenea, prezenta documente de poziție. Au fost transmise peste 4 000 de răspunsuri, iar **94 % din respondenți au menționat sprijinul UE pentru C&I**. Acești respondenți au făcut obiectul analizei suplimentare de mai jos.

Aproape jumătate din respondenți (46 %) au răspuns în calitate de persoane fizice; au urmat apoi reprezentanții întreprinderilor și ai industriei (17 %) și universitățile (14 %). 93 % din respondenți au provenit din statele membre ale UE, 5 % din țările asociate și 1 % din țări terțe. Respondenții au provenit din 70 de țări diferite, cei mai mulți din Spania, urmată de Germania, Italia, Franța și Belgia.

Aproximativ 90 % (3 414) din respondenții la chestionar au raportat că au experiență cu programul Orizont 2020. Cei care au declarat că au experiență cu programul Orizont 2020 au interacționat, de asemenea, cu fondurile structurale și de investiții europene (22 %), cu Programul de acțiune al Uniunii în domeniul sănătății (9 %) și cu Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (8 %).

Comisia a identificat o serie de provocări în materie de politici pe care le-ar putea soluționa programele în domeniul investițiilor, cercetării și inovării, IMM-urilor și pieței unice. Respondenții au considerat că cele mai importante dintre aceste provocări sunt următoarele:

---

¹ Pentru o imagine extinsă asupra rezultatelor consultării părților interesate, a se vedea anexa 2 a evaluării impactului programului Orizont Europa (documentul de lucru XXX/2018).

- „Stimularea cercetării și inovării pe tot teritoriul UE”: 97 % din respondenți consideră această provocare în materie de politici foarte importantă sau destul de importantă.
- „Acordarea de sprijin pentru educație, dobândirea de competențe și formare”: 93 % din respondenți consideră această provocare în materie de politici foarte importantă sau destul de importantă.
- „Asigurarea unui mediu curat și sănătos și protejarea resurselor naturale”: 90 % din respondenți consideră această provocare în materie de politici foarte importantă sau destul de importantă.

Aproximativ 61 % din respondenți consideră că provocarea „Stimularea cercetării și inovării pe tot teritoriul UE”, a fost, până în prezent, soluționată integral sau destul de bine, în timp ce 35 % consideră că aceasta a fost soluționată numai într-o anumită măsură. Se poate face mai mult pentru a combate șomajul și inegalitățile sociale: numai 14 % din respondenți consideră că această provocare a fost soluționată în mod corespunzător.

Potrivit majorității părților interesate, „procedurile prea complexe, care conduc la sarcini administrative considerabile și la întârzieri” reprezintă principalul obstacol care împiedică actualul program să-și atingă obiectivele. Alte obstacole semnalate au fost „lipsa de flexibilitate pentru a reacționa la situații neprevăzute”, „sinergii insuficiente între programele/fondurile UE” și „dificultatea de a combina acțiunile UE cu alte intervenții publice și cu finanțări private”.

În general, părțile interesate sunt de acord că cei mai importanți factori de simplificare sunt normele mai puține, mai clare și mai scurte, alinierea normelor aferente diverselor fonduri ale UE și oferirea unui feedback mai bun solicitanților.

Majoritatea respondenților (88 %) consideră că actualul program prezintă o valoare adăugată, în mare măsură sau într-o măsură destul de mare, comparativ cu ceea ce ar putea realiza statele membre la nivel național, regional și/sau local. Autoritățile publice regionale, universitățile și organizațiile societății civile par a fi ușor mai pozitive în această privință.

Colaborarea și cooperarea sunt cele mai frecvente exemple date privind valoarea adăugată europeană a programelor și a fondurilor UE în comparație cu eforturile depuse de statele membre. Organizațiile de cercetare, autoritățile publice naționale și persoanele fizice s-au referit mai des la colaborare și la cooperare în comparație cu alte părți interesate. Pe de altă parte, întreprinderile și industria, alte părți interesate și persoane fizice au menționat mai frecvent maximizarea concurenței. În același timp, organizațiile internaționale, universitățile și autoritățile publice regionale au remarcat mai frecvent decât alte părți interesate că mobilitatea sporită reprezintă o valoare adăugată a programelor și a fondurilor UE. Părțile interesate consideră, de asemenea, că noile piețe, diferitele rețele și parteneriate, punerea în comun a resurselor și vizibilitatea sporită reprezintă factori care asigură o valoare adăugată considerabilă a programelor și a fondurilor UE.

2.2. Documente de poziție²

Părțile interesate au depus peste 300 de documente de poziție, fie ad-hoc, fie prin intermediul consultării publice. De asemenea, instituțiile UE au adoptat avize privind viitorul program. Cele mai frecvente opinii ale părților interesate sunt rezumate mai jos:

- **Menținerea structurii cu trei piloni, cu îmbunătățiri**

S-a înregistrat un grad ridicat de satisfacție cu privire la structura cu trei piloni a programului Orizont 2020, deși sunt necesare legături mai bune între piloni pentru o mai bună acoperire a întregului lanț de cunoaștere.

² Griniece, E. (2018), *Synthesis of stakeholder input for Horizon Europe and European Commission analysis* (Sinteza contribuției părților interesate la programul Orizont Europa și analiza Comisiei Europene).

- **Stimularea finanțării pentru CEC și acțiunile Marie Skłodowska-Curie**

Consiliul european pentru cercetare (CEC) și acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA) se bucură de apreciere și ambele ar trebui să beneficieze de o creștere a bugetului.

- **Consolidarea FET**

FET reprezintă un instrument important bazat pe o abordare ascendentă, care ar trebui consolidat în viitor. Numărul excesiv de propuneri prezentate în prezent în acest cadru reprezintă un motiv de îngrijorare.

- **Sprijinirea tehnologiilor generice esențiale (TGE)**

Tehnologiile generice esențiale joacă un rol vital pentru competitivitatea industrială a Europei și capacitatea sa de a răspunde provocărilor societale și merită să joace un rol important în viitor.

- **Granturile ca instrument principal de finanțare**

Granturile sunt considerate singurul instrument de finanțare acceptabil pentru entitățile publice și fără scop lucrativ; acestea ar trebui să rămână principalul mod de finanțare. Instrumentele financiare ar putea juca un rol complementar pentru activități apropiate de piață. Sunt necesare proceduri mai clare, iar posibilitatea de a alege instrumentele de finanțare nu ar trebui să conducă la sporirea complexității.

- **Un accent mai puternic pe cercetarea motivată de curiozitate**

Este necesar să se pună mai mult accentul pe cererile de propuneri bazate pe o abordare ascendentă, pentru a sprijini idei și soluții la necesitățile societale viitoare, precum și să se asigure un echilibru adecvat pentru cererile bazate pe o abordare descendentă privind prioritățile strategice.

- **Măsuri pentru a stimula extinderea participării**

Au existat solicitări repetate pentru un sprijin sporit în vederea abordării obiectivului „Extinderea participării”, care ar trebui să continue să stimuleze investițiile naționale și consolidarea capacităților. Ameliorarea legăturilor cu fondurile structurale ar contribui la răspândirea excelenței. Totuși, introducerea unor cote geografice pentru participarea la programul UE ar distra atenția de la accentul pus pe excelență.

- **Proiecte de colaborare de mici dimensiuni**

Majoritatea părților interesate care au transmis observații cu privire la dimensiunea proiectelor sunt în favoarea unui echilibru justificat între proiectele de mari dimensiuni și proiectele la scară mică. Pragul bugetar variază de la mai puțin de 3 milioane EUR la mai puțin de 8 milioane EUR. Proiectele colaborative de dimensiuni mici și mijlocii oferă perspective bune pentru participarea cercetătorilor debutanți și a nou-veniților (cum ar fi întreprinderile nou-înființate și întreprinderile tinere), în special din state membre care au fost, până în prezent, mai puțin implicate. Proiectele mai mici pot fi, de asemenea, puncte de plecare mai bune pentru explorarea unor căi de cercetare promițătoare, pentru a lansa proiecte de cercetare mai riscante și, prin urmare, pentru a stimula originalitatea și creativitatea.

- **Definirea misiunilor de C&I într-un mod cât mai ambițios, dar fezabil, cu impact ridicat**

Misiunile se bucură de un sprijin general, în special în ceea ce privește relevanța societală posibilă și îmbunătățirea impactului și a vizibilității C&I din UE. Misiunile ar trebui să fie limitate ca număr și ușor de comunicat, cu un buget și un calendar concrete, oferind un potențial revoluționar și o valoare adăugată clară pentru UE. Ele ar trebui să fie interdisciplinare, fapt care este posibil prin cereri de propuneri fără caracter prescriptiv. Implicarea cetățenilor prin intermediul misiunilor este

considerată extrem de importantă. Toate instituțiile UE subliniază importanța implicării sporite a cetățenilor, precum și a maximizării impactului programului-cadru.

▪ Proiectare și creare în comun cu cetățenii

Este esențial să se adopte o abordare mai deschisă privind definirea, conceperea și evaluarea agendei UE pentru cercetare și inovare; programul UE ar trebui să răspundă mai bine preocupărilor cetățenilor, de exemplu prin intermediul „nivelurilor de maturitate societală”, menite să sporească impactul societal. De asemenea, părțile interesate au subliniat necesitatea de a îmbunătăți comunicarea științifică, precum și de a promova proiecte de dezvoltare a unor strategii de comunicare mai ambițioase, incluzând toate tipurile de mass-media. Ele insistă în mod deosebit asupra necesității ca impacturile misiunilor desemnate să fie comunicate în mod clar și diseminate în societate.

▪ Consolidarea rolului științelor sociale și umaniste

Științele sociale și umaniste reprezintă un instrument puternic pentru abordarea provocărilor societale și atingerea obiectivelor misiunilor; ele ar trebui să fie mai bine reflectate în elaborarea cererilor de propuneri colaborative în cadrul programului UE de C&I.

▪ Consiliul european pentru inovare ar trebui să simplifice sprijinul acordat și să aibă un rol de accelerare

Conceptul s-a bucurat de un sprijin larg, dar s-a solicitat, de asemenea, ca acesta să nu adauge un nivel suplimentar de guvernanță. În schimb, Consiliul ar trebui să încerce să identifice lacunele și să coordoneze și să simplifice gama existentă de programe de finanțare ale UE pentru inovare și tehnologii. Este esențial să se acorde sprijin IMM-urilor și întreprinderilor nou-înființate inovatoare, în special pentru a stimula creșterea; prin urmare, Consiliul pentru inovare ar trebui să țină seama de lecțiile învățate din Instrumentul pentru IMM-uri din cadrul programului Orizont 2020. Opiniile părților interesate cu privire la succesul actualului Instrument pentru IMM-uri sunt împărțite. În timp ce unii consideră că programul este o realizare importantă a programului Orizont 2020, alții sunt mult mai critici, subliniind rata ridicată de propuneri excedentare și punând la îndoială valoarea adăugată a UE cu privire la finanțarea întreprinderilor individuale. În sfârșit, Consiliul european pentru inovare nu ar trebui să conducă la o scădere a accentului pus pe inovarea progresivă.

Stimularea cooperării internaționale pentru a face față provocărilor mondiale

Numeroase părți interesate au reflectat asupra cooperării internaționale, inclusiv aproximativ 70 % din toate statele membre care au prezentat documente de poziție. Cooperarea cu țările din afara Europei ar trebui să fie consolidată și facilitată, în cadrul unor angajamente reciproce, pentru a contracara scăderea observată a participării internaționale la Orizont 2020 și pentru a consolida poziția Europei pe scena mondială prin intermediul diplomației științifice. Câteva părți interesate au abordat chestiunea exploatării rezultatelor cercetării și inovării mai întâi în Europa. S-a sugerat că UE ar putea adopta acte legislative pentru a încuraja părțile interesate care desfășoară activități de cercetare finanțate în principal din fonduri publice europene să exploateze rezultatele acestei cercetări în principal în Europa.

Sporirea resurselor și sprijinului pentru știința deschisă

Datele și cunoștințele obținute în cadrul proiectelor finanțate de UE ar trebui să fie partajate în mod deschis, în conformitate cu principiile FAIR privind datele. Ar trebui menținute opțiunile de neparticipare la proiectul-pilot privind datele deschise, în special pentru industrie. Tendințele privind știința deschisă necesită noi principii privind citarea și sistemele de recompensare academică, precum și competențe îmbunătățite în materie de gestionare a datelor de cercetare. Unele părți

interesate menționează, de asemenea, cloudul european pentru știința deschisă, în majoritatea cazurilor exprimându-și sprijinul pentru această inițiativă.

Simplificarea cadrului de sprijinire a cercetării și inovării

Cadrul actual de finanțare pentru cercetare și inovare din partea UE este considerat extrem de complex și ar trebui să existe o mai bună aliniere și legături concrete între programe. Programele și inițiativele neperformante nu ar trebui să fie menținute. EIT a făcut obiectul unor observații pozitive, fiind considerat o încercare de a integra toate aspectele triumghiului cunoașterii și de a crea rețele de inovare transfrontaliere considerate drept „adevărați actori paneuropeni”. Totuși, părțile interesate recunosc faptul că CCI ale EIT contribuie la proliferarea instrumentelor de C&I și solicită definirea în mod clar a valorii lor adăugate și a complementarității cu alte instrumente.

Sinerghiile cu alte programe ale Uniunii sunt dificil de realizat, dar sunt esențiale

Este foarte important să se îmbunătățească sinergiile cu fondurile structurale și de investiții europene, în ciuda modalităților diferite de punere în aplicare a programelor. Inițiativa existentă privind „marca de excelență” ar trebui consolidată și este esențial să se alinieze normele privind ajutoarele de stat. S-a solicitat în mod repetat să se realizeze sinergii între cercetare, educație și inovare.

Consolidarea procesului de programare strategică

Ar trebui îmbunătățite transparența și armonizarea procesului de elaborare a programelor de lucru ale Comisiei, în special prin implicarea deplină a statelor membre și o mai bună armonizare a structurilor consultative. De asemenea, se menționează frecvent necesitatea unor programe de lucru mai flexibile și a unei coordonări mai bune între serviciile Comisiei și agențiile executive.

Continuarea eforturilor de simplificare

Eforturile de simplificare din cadrul programului Orizont 2020 sunt apreciate, însă ele trebuie să continue. Procedura de depunere în două etape este apreciată, dar procesul poate fi în continuare rafinat (de exemplu, rate de succes țintă pentru a doua etapă, un feedback mai detaliat din partea evaluatorului, un echilibru mai bun și o ajustare a sectoarelor și disciplinelor). Ratele de rambursare în cadrul Orizont 2020 funcționează bine, deși costurile indirecte pentru organizațiile non-profit ar putea să crească. Introducerea sumelor forfetare ar putea simplifica situația, deși trebuie să se acorde atenție punerii în aplicare. Ar trebui să existe un model mai bun pentru raportarea costurilor cu personalul, iar documentele de orientare ar trebui să fie raționalizate.

Adaptarea definiției inovării și îmbunătățirea evaluării pentru a surprinde impacturile finanțărilor programului-cadru

Este necesară o mai bună definire și măsurare a impactului, în special în ceea ce privește viitoarea abordare bazată pe misiuni. O viziune largită a impactului ar trebui să acopere nu numai impacturile economice, ci și impacturile sociale, științifice și culturale, și ar trebui să reflecte impacturile pe termen lung (fără să conducă la un sistem de măsurare a impactului excesiv de complex). Obligațiile de raportare și de monitorizare a proiectelor ar trebui să permită măsurarea progresului privind îndeplinirea obiectivelor globale, în timp ce sistemele de monitorizare ar trebui să evalueze în ce măsură acțiunile sprijinite contribuie la soluționarea provocărilor societale și la îndeplinirea altor obiective ale programului.

3. INCLUDEREA REZULTATELOR CONSULTĂRII PĂRȚILOR INTERESATE ÎN PROPUNEREA LEGISLATIVĂ

Opiniile părților interesate au fost analizate și luate în considerare, în măsura posibilului, în ceea ce privește structura și principiile fundamentale, punerea în aplicare și guvernanta programului Orizont Europa.

Ca urmare a aprobării generale a părților interesate, structura cu trei piloni este menținută și îmbunătățită pentru a consolida legăturile dintre piloni, astfel încât să se obțină un impact mai mare. Tehnologiile generice esențiale, datorită eficienței acestora în soluționarea provocărilor societale, vor fi menținute în cadrul pilonului privind provocările globale. Conceperea tuturor noilor elemente, în special a misiunilor și a Consiliului european pentru inovare, reflectă pe deplin opiniile părților interesate. Cetățenii vor fi implicați în selectarea celor mai relevante misiuni, iar CEI este menit să simplifice instrumentele de sprijin existente. Deși CEI va pune accentul pe inovarea revoluționară, Orizont Europa va continua să sprijine inovarea progresivă, prin intermediul „Provocărilor globale” și al EIT.

Sinerghiile dintre diferitele programe de finanțare vor fi facilitate, de exemplu, prin ameliorarea funcționării mărcii de excelență și prin abordarea aspectelor legate de ajutorul de stat.

Complexitatea sistemului de cercetare și inovare este luată în considerare pe deplin de noua abordare privind parteneriatele, ceea ce va conduce la un număr mai mic de inițiative mai coerente, cu un impact și un efect de levier sporite. În plus, sprijinul oferit prin programul actual Orizont 2020 statelor UE cu performanțe scăzute va continua și va fi consolidat.

În ceea ce privește aspectele legate de punerea în aplicare, actualele rate de finanțare vor fi menținute și sumele forfetare vor fi extinse, ținându-se totuși seama de lecțiile învățate din etapa pilot aflată în desfășurare. Cererile de propuneri bazate pe o abordare ascendentă vor constitui piatra de temelie a doi piloni. Dispozițiile privind asocierea la programul Orizont Europa și criteriile de eligibilitate pentru finanțare sunt concepute pentru a consolida cooperarea internațională. În sfârșit, programarea strategică a cererilor de propuneri va deveni mai transparentă și mai deschisă, pentru a asigura o implicare mai activă a instituțiilor UE, a cetățenilor și a utilizatorilor finali.